

VEȘTEȘI VEI PUTE

Cap.	Dist.
Fe an... lei 128	— 152
Fe șeșe luni	— 64 — 76
Fe trei luni	— 32 — 38
Fe uă lună	— 11 —

Ună esemplar 24 par.
 Pentru Paris pe trimestru fr. 20
 Pentru Austria..... flor. 10 v. a.

ROMANULU

LUMINEZA-TE ȘI VEI FI

Abonamentele în Bucuresci Pasagiul Român No. 1. — În districte la corespondenții diariului și prin posta. La Paris la D. Daras-Hallegrain, rue de l'ancienne Comedie, No. 5. A se adresa pentru administrațiunea la d. T. Paleologu

ANUNCIURILE
 Linia de 30 litere..... 1 leu.
 Inserțiuni și reclame, linia ..... 5 —

Articolele trimise și nepublicate se vor arde. — Redactoru răspunșorului Eugeniu Carada.

Adunarea Societății TRANSILVANIA pentru ajutorul studenților Români, care din impregiurări neprevădute nu s'a putut convoca pentru 1-ii Octobere, se convocă pentru 22 Octobere, și de Duminică, la una oră după mișă-dă, în localul Liceului St. Sava, pe care d-nu directoro abine-voitŭ a ni-lŭ cede pentru acea di.

Președintele societății „Transilvania”
 A. PAPIU ILARIANU.

SERVITIUL TELEGRAFICU ALU ROMANULU.

PARIS, 31 Octobere. Diariile *Franceia*, *Patria* și *Etendard* publică articlii constatând c'a invasiunea Statelor Pontificale de cătră trupele Italiane constituie uă stare de lucruri anormale primejdișă pentru pace.

Diariulu *Pressa* asigură c'a Napoleone a avut adese conferinșe cu Imperatulŭ Austriei asupra complicărilor actuali, acestea arŭ fi avut de rezultat d'a stabili între ambele Curși înțelegerea cea mai intime asupra tuturor cestiunilor ŭilei.

(Serviciulu privatŭ alŭ Monitorulu.)

FLORENZA, 30 Octobere. — Flota franceșă a sositŭ la Civita-Vechia. Trupele Italiane au ordi-nu de a trece frontiera. Generalulu Riccioli va soma pe Garibaldi a depune armele. Clasa de armatŭ din anulŭ 1861 s'a chiamatŭ pentru 7 Nov. Parlamentulu va fi convocatŭ pentru 15 Noembre.

MUNICH, 30 Octobere. — La Stuttgard continuă deliberațiunile Camerilorŭ asupra tractatulu vamale.

PARIS, 30 Octobere. — „Monitorulu franceș” dice c'a relațiunile cu Garibaldi suntŭ oprite; asemeni ș' ori-ce ajutorŭ.

TOULON, 30 Octobere. — *Fregata* cuirasatŭ „Intrepidul” a plecatŭ cu brigada Duplessis.

LONDRA, 30 Octobere. — În banchetulu de la Edinburg. Dierseli a finutŭ unŭ discursu în care dice c'a evenimentele actuali potŭ turba situațiunea generale, darŭ se speră c'a puterile vorŭ favoriza stabiliirea paci.

PARIS, 30 Oct. — „*Pressa*” dice c'a s'a făcutŭ deja uă luptă între 2,000 Franceș și Garibaldi; acești din urmă au fostŭ puși pe fugă. Acestă navelă nu este încă confirmatŭ. Marchisulu Popoli pleacă din Paris pentru Berlin.

Bucuresci

20 Brumăreli.
 1 Brumări.

Monitorulu confirmă cele ce am dișŭ în cestiunea armelorŭ de la Bacău. Elŭ ne anunșă c'a armele s'au și pornitŭ la Bucuresci. Furgonele de cavaleriă ce impregnă c'unŭ scadronŭ eră în trecere de la Iași spre capitale, au fostŭ încercate și aducŭ armele și munițiunile la arsenalu. Astŭ-felŭ ecă nimicite prin fapte scometole și interpretărilor răcite răspandite în privința acesteŭ impregiurări.

Diariile străine se ocupă adese-ori de cestiunea româneșă. De câtŭ-va timpŭ mai cu sêmă mai totă presa franceșă a luatŭ cu putere în mână causa României și o aperi contra intrigilorŭ și mișeliilor de totŭ felulu ce se uneltescŭ contra iei și cari au de scopŭ a o opri în organizarea sea, a arunca calomnia și discreditulu asupra Domnitoriulu și guvernulu, cari nu voiescŭ a se face instrumentele reacțiunii interioare și exterioare. Diariile franceșe nimicescŭ, prin espunerea faptelorŭ, a adevărulu, acele calomnie și arită cumŭ Carol I, răditatu pe iubirea naționale, domnindŭ cu cea mai deplină libertate, pune tote silinșele se, tote puterile se, morale și materiale, spre a reorganiza și întări țera. Vomŭ publica ŭilele viitôrie estrase din articliile ce se publică pe fiă-care di în diariile străine, și mai alesŭ franceșe.

Scirile ce vinŭ din străinătate asupra cestiunii române și a situațiunii generale a Europei, suntŭ din ce în ce mai contradictorie și neînșele. În acestă stare de lucruri ne vomŭ mârșina a da sêma de totŭ ce se face și se dice, lăsândŭ ca evenimentele viitôrie se justifice se și infirme aprecierile ce amŭ emisŭ nol asupra acestorŭ cestiuni.

EPISTOLE POLITICE.

ES-PRINCIPELU ALE SANDRU CUZA.

La Vienna.

A OPTA EPISTOLĂ.

(A vedē No. de la 26, 28 Septembere 1, 5, 8, 11 și 17 Octombere.)

Principe,

La 13 Decembre 1863, puindŭ din nou pe tapetŭ cestiunea monastirilorŭ închinatē, ai trimisŭ la Cameră pe D. Steege spre a ne vorbi de „patologiã, de nervositate, de fapte și pasiuni meschine,” și cerendŭ 82 de milioane se ne dice c'a „ne face unŭ darŭ,” ne dăruiesce moșiele națiunii române. Momentulu era propice atunci d'a profitatŭ de greșelele unora, de nesciința altora, de pasiunile generali ș'a le sploata în bine seŭ pentru scopuri rele și mēchine. Ai profitatŭ de totŭ, ai sploata totŭ, inșă în reș, și dupe isbendă te-ai credutŭ deja unŭ omŭ mare și imitândŭ pe Moșetŭ, alŭ d-lui Eliade Rădulescu, cândŭ se preâmbla între cadavrele, victimelorŭ se, ai dișŭ cu dinsulu :

„Dac'am amăgitŭ lumea datoric mi-am făcutŭ; „Slava mea este mare pentru c'a o am pututŭ.”

Ți-ai alesŭ însu-ș' slava amăgiri; ai avutŭ-o deplină pe câtŭ amăgirea a dăinuitŭ și nu te poți refusa d'a be acumŭ din cupa adevărulu, ș'a te culca precumŭ ț' ai asternulŭ.

În cestiunea monastirilorŭ închinatē ca și'n acea-a a proprietății, n'ai făcutŭ de câtŭ a lua programă revoluțiunii de la 1848, a o suci, a o schidoli ș'a o greupeți în paguba tuturorŭ. În cestiunea monastirilorŭ închinatē, ca'n tote cele-lalte, darulŭ ce ne-ai făcutŭ a fostŭ paguba materială și morală pe cari le plătăm acumŭ în tote modurile, „câci este fatalē, a dișŭ în Cameră, D. Ion Brătianu, ca națiunea se plătescă chiarŭ mișeliile celor-l-alți cândŭ comite greșela d'a le'nndura.”

Bine voiescŭ darŭ, principe, se trememŭ împreună în revistă ș'acēstă cestiune, și te vei convinge însu-ș' estŭ de amarŭ suntŭ darurile tale.

Proclamațiunea Revoluțiunii de la 1848 dice în articlu 12: „Emanciparea monastirilorŭ închinatē.” Poporulŭ românŭ, adaugă proclamațiunea, „decretă a se scote moșiele monastiresci închinatē de supțŭ ori ce męcătoric. Poporulŭ Românŭ dă lui Dumnezeu ce este alŭ lui Dumnezeu și ie de la Pariselŭ cea-a ce nu este alŭ fariseilorŭ ca se dē seraculu care e fratele Domnulu.”

Divanulu ad-Hoc, mai cu sêmă celŭ din Moldova, a otăritŭ acēstă cestiune totŭ în acestŭ sensŭ.

Îndată ce ai fostŭ numitŭ Domnŭ, cãți-va deputați din Adunarea din Bucuresci și-au adusŭ aminte de drepturile națiunii, de decretulu de la 1848 alŭ poporulu românŭ și de voturile Divanurilorŭ ad-Hoc, și profitândŭ de cererea arendatorilorŭ d'a li se face uă ușurare, cerŭ ca guvernulu se ie în băgare de sêmă acea cerere și msurele ce va lua se fiă generalŭ pentru tote moșiele Statulu. Ministrulu Măriei-tale declară, atâtu în Adunare câtŭ și'n Monitoru, c'a averile monastirilorŭ închinatē „suntŭ aședeminte cu totulŭ independenșe de guvernŭ; c'ă în administrarea averŭ lorŭ guvernulu n'are altă înșermșă de câtŭ a constata cifra veniturilorŭ, ș'a opri d'a se înștrăina parte din averea lorŭ, seŭ a tăia pã-

durele.” Ecă atētiulu darŭ ce ne ai făcutŭ în acestă mare cestiune naționale, douē lună după suirea-ș' pe tronŭ.

D. Vasile Boiărescu ș'alți deputați au protestatŭ în Adunare contra cuvintelorŭ Ministrulu Măriei-tale. Diariulu din Bucuresci *Naționalu*, supțŭ direpciunea d-lui Vasile Boiărescu, a scrisŭ la 30 Martiu 1859: „Aŭ dora egumenii greci, cari se innavuescŭ în țera și trimitŭ banii în străinătate, formeză *Statŭ în Statŭ*? Nu credemŭ c'a d. Ministru ar voi se ie asupră-ș' respunderea unŭ asemenea principiŭ.”

Supțŭ-semnatulu am susținutŭ îndată dreptulu națiunii. (*Românulu* 31 Martiu 1859.) În *Românulu* de la 16 Maiŭ, am publicatŭ unŭ articlu supțŭ titlu „Monastirile Româneșe, închinatē la Santele locuri,” în care am aritatŭ drepturile absolte ale națiunii întemeiate pe chrisôve domnesci, pe actele de donațiuni și pe fapte, asupra acestorŭ averi; am combătutŭ spot cuvintele și lucrarea Ministrulu Măriei-tale, ș'am cerutŭ stabiliirea dreptulu. D. C. A. Aricescu, a publicatŭ în *Românulu* de la 28 Maiŭ unŭ articlu supțŭ titlu: „Cestiunea Monastirilorŭ închinatē.” Domnia-sea protestă contra cuvintelorŭ Ministrulu.

reproduce în parte unŭ articlu alŭ d-lui Ubicini, prin care cu istoria în mână constată dreptulu absolte alŭ națiunii asupra acestorŭ averi și n'chiază diendŭ: „Așia darŭ țera, prin reprezentanșii sei, are dreptulu a deslega acēstă cestiune, ca tote celele-lalte; și nimene altulŭ, dacă suntemŭ autonomi, și dacă acēstă autonomiã nu este numai uă vorbă secă ca în trecutŭ, nimine nu se pôte mestece în drepturile nôstre ca statŭ suveranŭ ș'autonomŭ.”

Că ai făcutŭ cu acēstă lucrare ce-ș' spuneaș amcã d'atunci în *Românulu*, c'a „este cestiune de politică, de autonomiã, de avere materiale, de respectŭ alŭ proprietății, de întărire a guvernulu ș'a Statulu?” Că ai făcutŭ cu dēna la n'ceputulu domnie-ș' și cândŭ erai susținutŭ de legi, de drepturile și voturile națiunii, de opiniunea publică în afară și de momentulu favorabile ce-ș' oferitŭ resbelulu Franco-Austriacŭ? Nu numai c'a n'ai desaprobatŭ pe Ministrulu darŭ încă în contra tuturorŭ drepturilorŭ națiunii, amăgescŭ-ș' în 1860 pe Ministrii, diendŭ-le c'a „spulerile garanzș' și-au comunicatŭ oficiale Protocolle Conferinșelorŭ de la Paris și ș'i-au cerutŭ a te supune lorŭ și-i faci astŭ-felŭ a se conforma cererii ambasadorulu Rusiei, conținută în protocolulu XIII, ș'a convoca pe călugării greci în conferinșă în Bucuresci, spre a desbata cu dēnșit asupra unei cestiuni pe deplină naționale. Ecă alŭ douile darŭ ce nē-ai făcutŭ în acēstă mare cestiune naționale.

Venindŭ atunci la Ministeriulu Culetorŭ găsescŭ convocările făcute în trimise călugărilorŭ Greoi și-mi ceri cu insistenșă a spedia îndată și pe cele cãtră comisariŭ români. La opunerea mea imi afirmă c'a Protocollele ș'i s'au transmisŭ oficiale de cãtră puterile garanzș' și, pe d'ua parte, nepotendŭ crede c'a puteai ș'ugi cu atâta cutezare și înŭ c'a cestiune atâtu de gravă, erŭ pe d'alta convocările către Călugării Greci fiindŭ deja de multŭ spedute, am trimisŭ și pe cele ce priviau pe comisariŭ d'aici, numindŭ inșă comisariŭ pe onorabilele d. C. Constantinŭ Bosianu. Dup'acēstă, voindŭ a cunoșce copriunderea Notei prin care s'a fostŭ co-

municatŭ Protocollele guvernulu României, o cautŭ în Ministeriulu Culetorŭ, în acelu-a alŭ afacerilorŭ străine și negăsiadŭ-o o cerŭ prin telegramă Ministrulu de la Iași Cogălnicianu. Acēstă-a imi responde c'a cătatŭ-o și dēnsulu în deșertŭ și n'a găsitŭ de câtŭ uă epistolă *Visiriale* prin care se recomandă principelu protocolulu în cestiunea Monastirilorŭ. Venindŭ din nou se-ș' cerŭ Nota în cestiune, fusesi silitŭ a-mi spune în sfērșitŭ c'a nu este asemenea notă și c'ai lucratŭ după cererea și interesulu *Visirulu*. Ecă alŭ treile darŭ ce nē-ai făcutŭ.

Vedendŭ cursa, ș'așiu putē dice trãdarea, avui recurgere la uă convorbire telegrafică cu Primulu-ministru din Iași și totŭ d'ua-datŭ și Ministru alŭ Culetorŭ. Ecă câte-va pasagie din telegrafică convorbire cu d. Cogălnicianu, pe care le reproducŭ fãr'a ține șirulu dialogurilorŭ, ei cuvintele fiã-cãruia în totulŭ.

— *Cogălnicianu*. „Lupta a n'ceputŭ cu călugării; chiarŭ cândŭ legile administrative suntŭ positive ei se opunŭ. Călea trasă de protocolŭ are se ne fiã fatalē, fiindŭ c'a unŭ din reprezentanșii străini ne suntŭ contrarii. Trebuie darŭ se lucrămŭ cu multă energiã și m'preună înțelegere.

„Opiniunile teŭe suntŭ fôrte bune, și socotŭ c'a nu trebuie se ne mulțămimŭ numai cu cele ce se dicŭ de testamentele părinșilorŭ noștri. Ei aveau alte trebuinșe și noi altele. Eŭ m'am ocupatŭ cu cestiunea Monastirilorŭ închinatē fôrte multŭ și din speșinșă te potŭ încredinșă c'a suntŭ multe testamente în cari nu se coprinde nici uă condițiune. Statulu are purerea dreptulu d'a trage uă parte din veniturile Monastirilorŭ. Biserica nu era despărțitŭ în Biserica grecescă și'n Biserica româneșă. Prin armare Călugării refuzându-se acumŭ d'a contribui la sarcinile Statulu; voindŭ a face uă biserică deosebită de Biserica Naționale și sute de ani n'implinindŭ condițiunile otitoricesci rezultă c'a cumŭ trebuie se-i privimŭ ca nisce rei deșitari și se le luămŭ averea. Vinŭ acumŭ la partea practică; cumŭ se se facă acēstă. Se se n'trunescă comisiunea. Grecii ori vorŭ înfăcișia ori nu vorŭ înfăcișia testamentele. Acēstă nu face nimicŭ. Ei au înfăcișiat destule documente în memorandulu de care ț'am vorbitŭ. Negotișările ne isbutindŭ, precumŭ suntŭ sigurŭ, comisariŭ noștri vorŭ face unŭ raportŭ cu conclusiuni. Acestŭ raportŭ va trebui a se comunica comisiunii centrale, spre a face unŭ proiectŭ de lege atinștorŭ d'acēstă cestiune, care proiectŭ se va supune spot Adunăriiŭlorŭ. Numai cu chipulu acestu-a vomŭ fi scutiți de respundere nainte națiunii. Ecă opiniunile mele. Ele suntŭ ș'ale tuturorŭ amicilorŭ noștri politici d'aici.

„Revenindŭ acumŭ la uă actualitate, te rogŭ spune-mi dacă Călugării se m'potrivescŭ la scãderea făcută arendașilorŭ și la minunata mēsură ce ai luatŭ d'a împărși caliciii pe la Monastiri.

„Îndată ce se va închide Camera voiŭ veni la voi. Pîn' atunci bine ar fi ca tu se-mi trimiș' aci unŭ omŭ de confiinșă care se aibă ideiele teŭe.

„Pentru unirea școlerilorŭ, (de care imi vorbesci) eŭ am primitŭ de la Cameră *carte blanche*, pentru totŭ ce privesc instrucețiunea publică. Asemene și pentru armatŭ. Eŭ ț'oiu trimite ție totŭ ce voiŭ face la trebile interiori, cultŭ și instrucețiune publică. Deci, te rogŭ și pe ține și pe Brătianu se-mi trimiteți tote dispozițiunile atinștorŭ

de aceste. În genere se scitŭ c'a aici voi aveți jumătatea din trupulŭ, sufletulu și voinșă voștră, și nu credeți c'a guvernulu meŭ este precumŭ îlŭ descria *Tribuna*.”

— *C. A. Rosetti*. „Partea atētia a deșepei tale, este întocmai cu cea-a ce am voitŭ a dice. A două înșă voiŭ pune-o în desbatere a lorŭ noștii cãci credŭ c'a în momentulu cândŭ vomŭ proceda la acțiune trebuie se facemŭ atâtu de iute ș'atâtu de radicale în câtŭ cândŭ vorŭ așia străinii se gășescŭ unŭ faptŭ *implinitŭ și fôrte anevoiã de descercatŭ*. N'avemŭ a no teme de națiunea de cel cari suntŭ contra națiunii. Voiŭ vorbi înșă cu ai noștri și la timpŭ te voiŭ înșciinșă.

„Noi nu suntemŭ datŭ a ne sũ-pune protocolerŭ. Ele nu ne obligă de câtŭ dacă în corpulu Convențiunii este ceva preacrisŭ. Predecisoriŭ noștri au făcutŭ mare reș supuindŭ-se acesteŭ cereri. În protocolle suntŭ multe lucruri rele, cumŭ spre exemplu legea electorală unde se dice c'a n'o putemŭ modifica de câtŭ la a două sesiune și cu aprobarea străinilorŭ. Suntŭ și lucruri bune, pe care înșă nu le putemŭ pune în lucrare nefindŭ coprinse în Convențiune. Așia darŭ protocollele nu suntŭ uă lege pentru noi. Acumŭ c'a s'a făcutŭ greșla, trebuie se căutămŭ cumŭ se eșimŭ d'înŭrșina. Cređŭ c'a călugării n'o se voiască s'aducă actele donațiunilorŭ; de nu le vorŭ aduce, cestiunea nu se pôte desbata fiindŭ c'a iei nu se au-punŭ; de le vorŭ aduce, se va dovdi c'a le-au calcătŭ în totulŭ și ne-curmatŭ.

„Suntŭ încă de părere c'a la acele monastiri unde vomŭ găsi actele originale se punemŭ noi și îndată în lucrare a lorŭ prescriere. Ce potŭ face Călugării, seŭ mai dreptŭ Rusia, cãci dēnașŭ îi susține? Nu putemŭ se ne tememŭ c'a vomŭ fi espuși la invasiuni fiindŭ c'a vomŭ se facemŭ se se respecte testamentele. Cu câtŭ cine-va ș'arilă fricosŭ cu atâtu dă dorinșă rivalulu seŭ a-lŭ ataca. Se ne arelămŭ otăritŭ a mântinē drepturile nôstre, testamentele părinșilorŭ și se le mântinemŭ cu țără, și vorŭ fi silinș' a se supune, cãci Europa nu este în stare a rădica nouē încurcãtore în Oriente pentru moșiele călugerilorŭ, și mai cu sêmă cândŭ dreptulu este alŭ nostru. Pentru acēstă înșă se nu șio-văimŭ unŭ minutŭ, se nu ne șhimŭ de nici uă ameninșare, cãci ei vorŭ ameninșă fôrte, pentru c'a nu potŭ face nimicŭ mai multŭ. Se nu neglegemŭ asemenea d'a lucra și noi în afară, la Torino, la Paris, prin presa străină spre a ne aștrage sprijinulu din afară.

„Dacă admisi acēstă liniã de conșuită se ne gindimŭ la punerea iei în lucrare, ș'ori ce ideia va ave fiã-care din noi se ne o comunicămŭ, ori-ce lucrare se fiã făcută d'ua datŭ de cãtră amândou în acēstă ca în tote. Ar trebui înșă se intronimŭ câtŭ mai cuitândŭ ministeriele prin firulu electricŭ.

Călugării aici nu cuteză a se in-potrivi la nimicŭ. Totŭ ce facŭ este, unde potŭ, a emãna ș'a ne opune in-erșia. Am datŭ doui pîn' acumŭ la criminale și suntŭ sigurŭ c'a în douē lune voiŭ trimite pe cei mai mulș.

„Te Imbrăcișimŭ toti cu frăția și te asigurămŭ c'a vomŭ merge câtŭ de statoricŭ și câtŭ de departe vei voi. Fã unirea instrucețiunii ș'a armatei câtŭ mai curindŭ.”

Dup' această convorbire, voindă a în-lătura cât mai era cu putință reul ce făcuse, m'am înțeles cu d. Bosianu, și prin înțelegerea aprobare a consiliului am făcut comisarilor noștri să adresa prin care erau invitați a debate mai întâi chestiunea prealabilă, adică: „Pînă la ce grad pot fi competenți d'a examina această chestiune împreună cu niște persoane străine; dacă acea examinare pōte fi conformă cu articolele 22, 23 din tratatul din Paris 1856 și cu articolul 2-lea din Convențiune care constată că nu pōte fi nici uă ingerință străină în afacerile noastre din înlătră; dacă în fine această chestiune nu este de pură drept în teriore și care trebuie prin urmare se se reguleze de către puterile legitime ale țerei.” (1) Acea adresă și-am adus-o ca s'o subscrii; însă, întem-plându-se conflictul între noi, în privința regimului Constituțional, și-am lăsat-o pe mēș. Domnia-ta n'ai mai scris-o, ai lăsat-o pe comisar în încuocătură, i-ai silit să se întruni în conferințe cu comisarii străini, și acesta este alu patrulă dar ce n-ai făcut în chestiunea acestor averi.

La 4 Augustu, comisiunea centrală încunoscintă de modul cu care compromitea și autonomia țerei și chestiunea averilor ei, își face uă adresă în care își spune c'acea comisiune „constitue nă abateră de la regimul constituțional și uă încălcare a dreptului de autonomie a țerei, și-ți declară c'această chestiune este cu totul de competența puterilor legitime.” (1) Adresa n'au nici uă efect asupra și nu furăm scăpați de cătu prin lăcomia călugărilor și prin dibăcia d-lui Bosianu care isbuti a face se se disolve comisiunea fără nici uă rezultat, lăându-ne numai dreptul d'a trece în registru istoric alu cincile dar ce ne ai făcut în această chestiune națională.

Profitând d'această chestiune pentru a specula drepturile și interesele națiunii lucrezi în afară pînă la 1862, și du mai scimă nimicu despre această chestiune de cătu că Călugării greci domniau absolut în țără și guvernul Mării-tăle era umilese executor alu voinței lor. Și acesta a spus-o însuși d. Cogălnicaru în ziua de 23 Ianuarie 1862, adică în a doua ședință a Camerelor întrunite. Eca interpelearea se.

„Întrebă pe Ministeru de are cunoscință că, pe nesce motive ce eu greu s'ar pute mărturisi și justifica, moșiele monastirilor pămētene închinată lucurilor de jos, sunt a se da în arendă în zilele de 1 Fevruariu viitor și nainte, adică în mid'loculu iernei, cu 13 luni înaintea expirării arendărilor actuali, și cu condițiuni cu totul necompatibile cu driturile și interesele țerei, condițiuni cari pînă acum s'au fost respinsu de cătră tōte ministerele anteriori din Moldova.”

„Îl interpelez de a ne spune, pe ce motive legali, uadată cu încălțarea arendării moșieru monastirilor pămētene închinată, ministriul a prejudecat și chestiunea de fondu a monastirilor pămētene închinată, pūndu chestiunea într'uă cale contrariu autonomiei țerei, și protestată de corpurile legitime, și acesta făr a se înțelege măceru cu ministriul din Bucuresci, ca pentru uă chestiune de interes comun, mergând pînă a face uă închișare a consiliului și a adresa Domnitoriului unu raportu cu totul contrariu adevărului și actelor anteriori ale guvernului, ba a primi și chiaru intervenirea și asistința individuală a unor consuli, în înșeși deliberațiunile unei chestuni ce nu se pōte oteri decât în țără și prin țără.”

Eca, Principe cumu însuși d. Cogălnicaru ne artă alu șesele daru ce

ai făcutu țerei în această mare chestiune națională.

Monitoriul declară că chestiunea se va olti în țără și de cătră țără, și se și face propunere pe baza drepturilor țerei care se votază de Adunare. Opiniunea publică prin tōte organele ei te impinge și te susține se într pe calea națională. Guvernulu francez prin foia sea oficiose le Constitutionel, te îndemnă, te provocă se devii Român și Elu te va susține.

„Se cuture a o 'ntreprinde și Europa de la 1789 va aplauda.1) A cutezat în adevăr, însă pentru a lucra în contra voinței, a intereselor și a drepturilor națiunii; ai cotezat a respinge tōte voturile națiunii și 'ntr'unu consiliu de ministrii președut de Maria Ta se declară oficiale că te supui unu ordinu ale patriarchiei, se devii vātafulu de curte alu călugărilor greci și a ne face astu-fel pentru a șapte oră darul d'a compromite chestiunea și umili Statul Român.”

Nu potu într'uă singură epistolă se ai aduc aminte tōte violările de lege ce ai comis în această chestiune și câte avertismente și s'a datu în presă; se-mi dai voiă însă se-ți aduc aminte în această privință câte valinie dintr'unul din articolele d-lui Cesar Bolliac publicate în Romānul de la 4 Decembrie 1862.

„Guvernulu a datu prin această umile supunere, la acea enciclică patriarhicică, care nu pōte fi altu ceva de cătu unu „firmanu degăhitu,” emanat ș'acelu a dintr'unu „ușcu,” o lovitură teribilă Independinței Statul nostru. Prin această umilina a guvernului, se umilese națiunea chiaru și se creză unu precedent.

„A veni unu ordinu d'adzeptu de la Patriarcia Constantinopolii în Ministeriul Cultelor din Romānia, măcaru daru fi și spiritulu acelui ordinu ori cătu în folosul nostru, și ministeriul Cultelor a zidi îndată p'acelu ordinu unu referatu, a supune acestu referatu consiliulu de ministrii ș'acesta a aproba motivulu și forma acestui referatu, ect. ect.

„O negreșit că Rușii n'au cutedat se facă atăta în Grecia prin patriarculu Constantinopolei la 1850, cându a mēcatu, prin lovirea diplomației lor, capulu bietulu Corfiotachy.

„Este mai mult de cătu a se constata că biserica țerei Romānesce este legată, este supusă bisericei Constantinopolii; este a se constata că chiaru Statul Român este supus d'a dreptulu bisericei celei mari a Oriintului.”

„O amarū este se nu poși spune ce ai pute se faci! Amarū este se te veți constrinsu de presiunea administrativă, făr ca celu pūcīn se te simți respătit de dēna prin fapte naționale! Amarū este se te veți strivit etc. etc.

„O strivit de către cei ce se strivese de celu după urmă capraru alu unui consule! Strivit de către cei ce primescū în genuchie porunciile Patriarculu de la Stambul.”

„Ce facemū noi astă-dī? Săltamū de bucuri și suntem mādri c'amū isbutit prin dibăcie se numeramū de de două ori banii ce ieu din țără călugării greci și că n' „noroiu ce are se ne” remăi pe mēne din aste două numerături o se găsim și câteva molecule de aur. Se ne fia de bine! Bravo guvernū!”

Principe! Sicuru că-ți a mersu la animă aceste cuvinte, trecu peste însemnatele articole din Romānul ale d-lui Iuliu Mariu ș'ale domnului Cesar Bolliac, și vinu la votulu Adunării, datu din nou și n' unanimitate în memorabile ședință de la 22 Decembrie

1862 prin care a cerut trecerea în bugetulu Statul a veniturilor averilor monastiresce. Adunarea, amū dīsū în Romānul din acea dī, „a fostu d'astă dată adevăratu resunetu alu voinței naționale. Autonomia țerei, sufletulu acelu mare corp ce se numeșce națiune, proprietatea națională, produsă prin sudorea poporulu Român și care pin aci era în mână străinilor, și încă întrebunțată în contra noastră, se desbătu a și se votă în sfirșitu în unanimitate de către Adunare, astu-fel precumū cerea dreptulu și voința națională. „Și ce facu ministrii Mării-tale! declară că nu se voru supune votulu Adunării, că respingū intervenire națiunii în drepturile seile, în proprietățile seile și că trebuie s'ascepte „pînă ce va termina corespondințele seile diplomatice.”

În Fevruariu 1863 isbutesi a 'nceurea și pe d. Cogălnicaru și-l faci se lup-te în comisiunea bugetară, și se lup-te din tōte puterile seile ca veniturile monastirilor se nu se trecă în buget; însă, cumu a dīsū în Cameră d. Ion Brălianu, „chiaru talentulu celu mai mare cându este pus în serviciulu unei cause rele se sfărā.” Astu-fel Adunarea votă în douerenduri trecerea în bugetu a veniturilor monastirei și Mării-ta refuză în douerenduri d'a te supune; pui apoi pe d. Tell, se oprēscă pe călugării greci d'a cănta în limba Elenă daru se-l lase se iē banii națiunii; se dea în judecată pe părintele Chirilū, căci s'a numit „epitropū alu averilor sântulu Mormēntu,” daru se lase în a sea domnie triumfătorie pe părintele Platone, a se sup-serie” Proprietarū de veci alu averilor tutoru Monastirilor, și încă ea tribunalele se confirme acte de transacțiune și care se se treoa în foia oficiale și se se recunoșcă astu-fel oficiale călugării străini „proprietari de veci de către tribunale,” de către ministeriul întregu, și se putem astu-fel acum înscrie alu optulea daru ce n-ai făcutu în această chestiune.

Și cu cătu acestu daru era periculosu cându actele oficiale ale guvernului străine au dovedit că Franca prin note oficiale susținea că protocolul XIII, nu ne obligă pe noi, că cinci din membrii comisiunii internaționale din Bucuresci s'au pronunțat în favorea noastră și conchidea „că nu se pōte admite cerea comunităților din Oriinte în privința dreptulu de proprietate” și că „negocierile nu s'ar putea face de cătu în privința îndemnității. Cu cătu acestu daru era periculosu cându ai refusat d'a te supune voturilor națiunii și cu cătu scopulu ce urmārea, devine mai invederat culpabilu cându Principele Gortchakoff în nota sea, dicea ambasadorulu seu la Constantinopole, că pe calea ce susține Franca chestiunea „vomū da pōte Principatoru unu cuvēntu mai mult d'a se ispiți a se ncerca se se libereze cu totul de obligările protocolulu XIII.” Și n'ai voit se dai Francei dreptu pūnt de rezāmū faptulū implinitu, și n'ai voit se displaci Principelui Gortchakoff, liberēndu țera de supu protocolulu XIII, și locmai cându aveai trebuință, pentru lovirea de Statu ce pregătea, s'arunci unu pūnt de cenusi în ochii națiunii, trāmiți pe d. Steege, în Adunare (13 Decembrie 1863) se ne spue că ne dă unu daru, și cerēndu-ne 82 de milioane, recunoșce că „averile monastiresce din Romānia sunt și remānū averi ale Statulu.”

Cumu însă n'ai bagat de sēmā, nici Maria-ta nici d. Steege, că d. Cogălnicaru în raportulu ce-ți-a-făcut și-a spus curat adevērul? Cum n'ai vedut că n'cepc prin a-ți spune că „de patru-șeci de ani Romānia reclamă soluțiunea acestui chestiun

națională, „că-ți-a adus aminte actele de la 1822, 1828, 1849, 1857, și voturile camerelor ș'ale Centralei prin caru ai revendicat-o în fia care sesiune, și că constată prin urmare c'ai mersu necontenit în contra națiunii ș'a drepturilor ei? Cumu n'ai vedut că d-nu Cogălnicaru mi-a deschis astu-felū cale se-ți dicitu în această ședință. „Dar, chestiunea aceasta a reclamat-o străbunul noștru, amū reclamat-o și noi, daru atunci pentru ce n'a-ți ascultat pîn'aci pe străbunul, pentru ce n'ai adus-o de mai nainte, și pentru ce o aduceți tocmai astă-dī? Pentru ce se nu cunosecū periclele ce o'nconjură și se nu aibă națiunea gloria că, cunoscēndu-le, a mersu în contra lor?” N'ai vedut nimicu căci pasiunea te orbise. N'ai vedut nimicu căci desprețu națiunea atātū în cătu nu-ți mai dai ostentelă se veți, sicuru fiind c'ai turtit-o atātū în cătu domnia și era asicurată cu ori ce precu.

Statulu s'a reluat averea cu tōte pedicile ce i-ai pus, precumū s'a reluat și cele lalte drepturi cu tōte baionetele rusesce, turcesce și astrice. Ce ai făcutu însă cu cele d'antēiu milioane ce-ți-a datu Camera la 1863? Le ai cheltit pentru uciderea și degradarea națiunii. Ce ai făcutu cu cele lalte 150 de milioane ce ai mai cerut de la Camera și de la Senatu și cari și s'au acordat? Uă pagubă și unu scandalu, destulu de cunoscut de țără spre a-nu-l mai aminti aci. Ce ai făcutu în sfirșitu cu ensă și chestiunea acestor averi? Toți seiu, că dacā s'a făcutu ceva acelu ceva l'a făcutu numai d. Negri. Toți seiu că elu singuru a lăcreat făr se scil mai nimicu, și că totu cel a putut face in bine s'a făcutu acolo făr se te consulte. Și cu tōte aceste cumu ai lăsat chestiunea? Compromisă prin depredările ce ai făcutu averilor acestor monastiri; compromisă prin milioane ce le ai lăsat din casa Statul și le ai cheltuit în contra intereselor și a moralității publice; compromisă prin spăimentul d'orei ruinare în care ai lăsat și monastirele și biserice națiunii, și nedeslegatā ca și'n ziua în care Camera a votatā trecerea în bugetu a acestei avere.

Speru, Principe, c'acumu celū puținu vei recunoșce că „darulu ce n-ai făcutu” este paguba materiale și morale, și că vei porunci propagatorilor ce le plătesc a nu mai repeți cuvintele dise în Cameră de d. Steege. Atunci națiunea, orbita de pasiune, putu se cađā în cursă; acumū înse vede, cunosece, șie, și „ntorcēndu” i cuvintele d-lui Steege din Cameră, că „pasiunile meschine, opozițiunile meschine” și imoralitatea nu-și mai au locul lor, și nu mai potu lavi de cătu pe cei meschini și imoral-iți dice cu poetulu Alesandrescu:

„La darurile tale
Eu nu simțu bucuri:
De înbatăpiți rele
Cătu vrei suntemu sătu!”

C. A. Rosetti.

VIETA POLITICA

IN ENGLITERA.

Alegerile și Camera Comunelor.

(A vedē No- din 3, 4, 5, 6, 10, 18 și 19 Octobre).

II

Numai printr'uă figură de retorică seu printr'uă confușione de moravuri vorbim, în cea-a ce priveșce pe deputații englesi, de urne și de scrutine. Nimicu din acestea nu existu în Englitera. Cându momentulu a venit pentru ca adunarea se decidă chestiunea ordinii zilei printr'uă probă, speaker-ul se scōlă și rōg pe străini se se retragă: Strangers must withdraw. Acestu avisu însă nu se adresază de locu curioșilor cari șed în galeri: acei-a sunt presupuși că nu existe. Străini pe cari președintele îi are în vedere sunt pării, omeni de Statu, ambasadorii, cari printr'uă favore speciale se

admiși supu orologiū, chiaru în camera în care se ține ședință, daru însă pe nesce seces deosebite și la uă ore care depărtare de bancele parlamentare. Acesti din urmă esu pe cându cel-l-ai vizitator remān pe la locurile lor. Nisiparulu a cărui întrebunțare amū artatu-o, mesurā atunci douē minute solemne. În acestu timpū, nesce clopofelo respāndite în tōtu edificiul, și cari sunt puse în mișcare de uă sistemă de electricitate, înscințază tōtu d'ua dată, pe deputații cari se potu afla în bibliotecă, în sala de prindutū seu în cele-l-alte camere învecinate. Indatā ce nisipulu a nctatū d'a curge, sergiinții de arme închidū ușiele, și cu atātū mai reu pentru membrii cari au întârziatū, ei sunt definitive esclugi de la votu. Speaker-ul citeșce atunci chestiunea asupra căreia a trebuie a se decide, apoi invită după limbajulu consacratū, „pe cei cu (eyes) dase apuce la spre drepā și cei cu (noes) nu spre stăcane.” Deputații despărțiți în douē șiruri, mergū astu-felū în unul seu altul din cele douē coridore (lobbies) ce se 'ntind în ambele părți ale sălei ședințelor.

Ce se petrece atunci în fia care din aceste lobbye cu totul asemenea, fiind aşedate într'insele foteluri și încălțite erna de cătu uă mare șemina de marmurā albă? Intr'unu locu unde culoarul face uă cotitură se aflā uă barieră de feru și unu pupū ridicatū p'ua estradā între cari nu pōte trece de cătu numai cătu uă persoană. Dinaintea pupitrului se aflā două numerători (tellers) muți de speaker și fiindu din ambele partite cari votază. Precumū trecu deputații prin barieră, tellers-ii li numeră, și doui secretari (clerks), ținēndu în mōne lista imprimatā a membrilor camerei, însemnază numele lor c'ua trāseturā. Acei cari au satisfăcut astu-felū poagiul (plata trecerii podurilor) fiindu că unu asemenea mecanismu amintescū întocmai cea-a ce se face în tōte zilele pe ore cari poduri din Londra seu la intrarea teatrelor pentru a primi plata, reintrānd atunci unulu cătu unulu în sala ședințelor, unde asceptă pe bancele lor rezultatul probei. Cându tōtā lumea a trecutū prin calea îngustā, dāndu prin această votulu seu, tellers-ii adunā voturile și se naintēază atunci toți patru (doui pentru stinga și doui pentru drepā) spre masa cea mare ce se 'ntinde dinaintea speaker-ului. Unulu în număratorii partitulu victoriosu proclamā atunci în gura mare cifra maiorității. Această sistemă este destulu de complicatā, și cu tōte aste englesii țiu la dīnsa ea funcționează cu precizie și n' mult mai pūcīn timpū de cătu s'ar putea crede. Sunt tōtu d'ana membrii de ai camerei cari lipsescū la această probă; însă n'ar trebui a se conchide că lipsa lor este în tōte casurile unu deficitu pentru partia din care facu parte. Englesii au găsitū mid'loculu d'a preveni neplăcerile seu surprinderile ce potu resulta din depărtarea ore căroru deputai în momentulu votulu, și ei dau acestei sisteme numele de pairing off (Imperechiare). Această spre-siune, seu mai bine, această metaforă pare a fi împrumutată din vieți pășierilor, cu deosebirea că pșerile nu se împerechiază de cătu primăvera și ziua mare pe cându membrii parlamentulu Englesu se împerechiază între dīnsii tōtu anulū și nōptea. În ce constā însă această unire? Doui membrii de opiniune cu totul deosebite, căci în acestu felū de mariații estremele se unescū, convinū între dīnsii că nici unulu nici altul nu va vota pînă la uă ore care orā. Mai cu sēmā într'uă ședință importantă, — cea-a ce englesii numescū uă nōpte mare, — cându uă divisiune pōte se se facā făr veste, deputații

1) Cele mai adese unulu dintre tellers este chiaru autorele propunerei care imparte adunarea și se citeză casuri destulu de curioșe în analele parlamentare cându acestu numerător n'avea a se numera de cătu pe elu însuși.

(1) Veți și Romānul de la 11 Oct. 1862.

(2) Veți Romānul 11 Octobr. 1867.

1) Ti-am vorbit mai pe largu despre acelu articulu în a șapte epistolă.

egind din sala pentru a-si cauta de afacerile lor personali caută a neutraliza astu-feliu efectul lipsirei lor.

Momentul celu frumosu pentru formarea perechiilor (*pairing time*) este ora prindului. Acel-a caru sunt numiti *whips* (piqueurs) 1), caru sunt el insii membrii ai camerei, se aseza atunci in fa care parte a salei, prin culoarie, si veghiaza ca nici unulu din amicii loru se nu se departeze mai nainte d'a gasi unu adversariu se se imperechieza. Cele mai adese deputatii se adresaza *whip*-ului pentru acestu felu de transactiuni. Cei doi deputatii, ale caroru nume si ingagiamentu le scrie pichierulu pe cartea lui, se saluta adesea fara se cunoscă și se retragu imperechiati unulu cu altulu pentru timpul convenit. Findu ca mai mult d'ua sută de membrii părăsesc adesea sala in mai pucinu d'ua jumtate de ora, se pte judeca ca sarcina *Whip*-ului nu este din cele mai usiore in mijloculu sgomotulu și confusiunii care domneste prin culoarie. Asemene angajiamente sunt mai totu deuna tinute cu esoptitatea unei datorii de onore: a-si tine cuvntulu, nu este ore in acestu casu a fi credinciosu causei? Se spune ca ntru nopte *divisiunea* fusese anuciata de vocea *speaker*-ului, și celu mai de pe urma graunte de nisipu căduse in sfera de cristalu candu unu deputatu, care fusese imperechiatu plin la unu-spre-duce ore sera, gasi mijloculu d'a se strecura in sala sedintelor in momentul candu sergentulu de arme inchidea zavorulu. Unu-spre-duce ore era tocmai timpul ce insemna o rologiulu, oculu trecuse chiaru pucinu d'acestu ora, astu-feliu incatu membrulu prezinte trebuia inconstința se se privesca ca liberatu de cuvntulu datu. Celu-l-altu alerga din parte-i cu multa grabire, daru gasi usiele inchise. Votulu se facu, și bilulu trecu in acea sera cu majoritatea unei singure voce.

Camera comunelor contine in stalulu ei mai multu de catu unu genu de celebritati. Cele din urma alegeri au introdusu pe bancele iei omeni nuoi, dd. Stuart Mill, Hughes, Torrens și Fawcett, profesore de economia politica la universitatea de la Cambridge. Pe de alta parte in destulu de mare numeru sunt in ea de acei-a cese numescu prin luare in risu „saci de bani,” *money bags*; insa in acestu camera avutia și nascererea, dacă nu e impodobita de daturile elocinței, și a mănuii afacerilor, nu da nici unu titlu la consideratiunea personale. Aurulu este uă putere care strălucesce in alegeri datur care se eclipsază la sorele adunării.

Acolo nu se ține de altu nimic semă decât de serviciile făcute in discuțiunile publice seu in comitate. Chiaru insusi d. Stuart Mill, mai nainte d'a fi pronuciatu in interiorulu parlamentulu uă seriă de discursuri, admirați generalminte, nu era încă consideratu de către mai mulți membri decatu ca unu „book-worm” (verme rodetor de cărți) oratoriu englesu au unu caracteru de elocință ce se pte lega forte lesne de natura institutiilor caru protegi; și care dintre dișni vordesc *quasi potestatem habens*. Nu mă indoiescu de locu ca nu s'ar găsi aiurea acelu-așu gradu de talentu, daru unde s'ar găsi ore acea-și mândria de limbagiu? Se scôla d. Bright și n curând totu lumea simte in improvisarea lui fremotulu sufletulu unu poporu liberu. Cu ce familiaritate mărăta elu abordăză toate cestiunile și le privește in fața cu vitezie! Ce verve cu totulu saxonă in invectivele și n ironia lui mușcătoare! Cumu se nalță elu printruă gradare naturale spre înalțimea

emoțiunei oratorii! Apoi d'ua dată unu jocu de spiritu, unu cuvntu de risu il trece prin capu, și l'u introduce fara scrupulu in discursulu lui in mijloculu risetelor convulsive ale adunării. Ideiele lui nu suntu totu deuna simpatice unei mari fracțiune a adunării; insa elu are aerulu ca nici n'ar sci măcaru ceva despre aceta, atata siguranță arită in ochiulu lui limpede, in fisionomia lui deschisă și sumetă.

Afară d'acesta nu face nici uă amonințare de prisosu prin gestu seu prin voce; ar dice cine-va tocmai din contra, bunătatea, blandetia leului repausându-se pe puterea lui. Elu este in adevăru Englesulu de sânge curat care scie ca are dreptulu a dice totu și a ascultatu ori cumu. Intre elocința lui John Bright quakerulu și cea-a d-lui Gladstone, acestu fluviu totu de una plinu și care nu rezervă nici uădată, ce contrastu! Acestu din urmă vorbesc cumu se scrie, punctuând ore cumu și care membru alu frașei prin gestu și prin accentul vocei. Este anevoio d'asți inchipu ceva mai magistralu, mai curat și mai veheminte de catu aceste magnifice chiâmări la rațiune și la simțimintele de justiție. Ar dice cine-va ca e adevărule, nu omulu care caută a convinge. Cându elu se reasădă in mijloculu unu auditoriu transportat de intusiasm, totu privirile se întorc spre d. Disraeli. Imbrăcatu după moda lui insusi, unu gorocu negru, c'ua vestă albă și c'ua pereche de pantaloni galbeni deschis, cu perulu negru și cu artă aruncatu p'ua frunte inteligentă, ministrulu de finance, catu timpu șede pe banca lui, d'atresaturilor lui, naturalminte mobile, unu aeru de lăsnice și de atențiune nepăsătoare. Ce schimbare candu ie cuvntulu. Cātu de pucinu d'a fostu impunsu vitu de aculu adversariulu lui, nu n'ar țiază a se amina: ochiulu lui e inundat cu totulu de fulgerulu sarcasmei seu de razele poesiei, oratorele amintesc in curându la totu acel-a caru au amintirea bună ca daturile sante ale talentulu literariu i-au deschisu cariera onorurilor. Intruă țera in care guvernulu n'are altă putere de catu cea-a cel-o da camera, d. Disraeli nu se orbeste de locu de frăgețimea puterii ce ține in mânăle lui. Uă suflare l'a ridicatu in afaceri, uă altă suflare lu pte resturna, insa elu scie forte bine ca suptu unu regime parlamentariu, unde omenii suntu prin ei insii totu ce suntu, renumirile cășigate planază d'asupra capriciilor fortuneli politice.

Alphonse Esquiros.

(Ve urma.)

JURNALU.

Consiliulu ministriloru, in sedința de la 27 Septembrie, anul 1867, avendu in vedere referatul d-lui ministru alu agriculturii, comerțulu și lucrărilor publice, cu No. 7141, prin care s'ar etă necesitatea imperioasă ce se simpte pentru unu planu alu capitalulu pe uă scară mai mare și cu uă nivelare exactă; avendu in vedere ca starea mijlocoloru restrinse de caru dispune comuna nu i permitu a face uă asemenea lucrare; luându de considerare propunerea d-lui ministru d'a se efectua această operație prin ajutorulu corpulu de statu-majoru, cu care s'ar face uă mare economie, consiliulu, in acordu cu opinia d-lui ministru, incuviințază ca d. ministru de resbelu se pue la dispoziția d-lui ministru alu agriculturii, comerțulu și lucrărilor publice pe oficerii diu statu-majoru de caru va putea dispune și pe catu timpu lu va fi posibilu, cari se se ocupe cu redicarea planulu capitalulu.

St. Goleacu, G. Arghiroopolu, Steege, G. Adrian, D. Gusti, D. Brătianu.

No. 1.

Acestu diariu este probatu de M. S. Domnitoriulu.

Bucuresci, 19 Octobru.

Astă-đi, Joui, Maria Sea Domnitoriulu, plecându pe josu de la palatulu

Cotroceni, a mersu la aniversitate, unde a fostu întâmpinat de d. ministru alu instrucțiunii publice și alu cultelor și de d. Costa-Foru, rectorulu universității.

Măria Sea Domnitoriulu, inspectand diferite stabilimente ce contine palatulu universității, a bine voit a cere informațiun șu d'a măruntulu de diferite lucrari ce suntu încă de efectuat.

La plecarea Mariei Selo, d. rectore alu universității, a rugatu pe Înalțimea Sea se bine voescă a continua inalta sen protecțiune, și in curându acestu edificiu, inceputu de unu timpu atatu de îndelungatu, va putea fi terminatu.

Depesia d-lui prefectu de Bacău, din 18 Oct. către d-nu ministru de interne. sub No. 10705.

Armele și munițiunea de resbelu aflate in magazinulu din Bacău, astă-đi s'au încercatu și predatu pentru transportare la arsenalulu din Bucuresci in primirea comandantulu regimentulu alu 2-lea de lăncieri.

LUCRARI PUBLICE. Prin decretu cu data 19 Octobru, aprobandu-se unu diariu alu consiliulu de ministri, domnulu I. I. Melic, se destitue in interesulu serviciulu din postul de director alu ministerulu lucrărilor publice; domnulu ministru de la departamentulu justiției, va trămite pe d. I. I. Melic inaintea tribunalulu competent, de gravele presupuri ce abat asupra lui, precumu și pentru a se îndatora la răspunderea sumelor de lei 27,885 și 4000 galbeni, cu cari a adus paguba Statulu.

(Monitorulu.)

INSERTIUNI ȘI RECLAME

D-le Redactore alu diariulu ROMÂNULU.

In stimabilulu domniet-vostre diariu din 28 Septembrie, se vede publicatu uă scrisore a d-lui Stefanu Anghelufa, cătră unu vetafu alu seu, și respunsulu acestu vetafu prin care se caută a se insinua ideea ca din împărțirea produselor destinate celor lipsiți de hrană, domnulu prefectu alu județulu aru fi sustrăsu, in folosulu seu, cătımie de 25 baniți popuoșu, resultați de la uă diferență de măsură, plus-nouă baniți rēmase nempărțite (prostă imaginațiune).-- Domnule redactore, ca unulu ce cunoscu împrejurările in cestiune forte bine, mă simțu datoru a publica unu comentariu a celor două scrisori, care astu-feliu, prin modul perfidu cu care simțu redactate, aru putea induce publiculu in erore asupra integrității d-lui actualu prefectu de Vasluiu.

Comitatulu pentru venirea in ajutorulu celor lipsiți de hrană, au fostu contractatu cu mine traderea unu numeru de 583 chile 1 merțe și 1 demerlie popuoșu, cu preciu de 157 lei chila, și cu condițiune ca măsurătorea se se facu cu omerlia dumei, rasă și scuturată, 20 de demerlii socotite dreptu uă chila, dovadă la aceta insusi contractulu ce vi-lu alăturez in copia legalisată și superisă de d. Anghelufa, unulu din membrii acestu comitatu.

Findu ca mie nu'mi ajungea suma de popuoșu ce eramu datoru a pune la dispozițiunea comitatulu, am insercinnat pe amiculu meu, d. Iorgu Vărnava in lipsa mea se cumpere pe compta mea suma ce aru mai trebui pină la întregimea cătımie de popuoșu ce aveam a preda; domnia-sea a și cumperratu de la preotulu Ștefanu Onu suma de 25 chile cu condițiune insă că măsurătorea are a se face cu 22 demerlii la chila nescuturate și rase. Ori ce cultivatoru scie că acestu nouu modu de măsurătoare introdusu de omerciantu nu de multu, produce in privirea obicinuitalu modu cu care omu obligosom, a trada pănea comitatulu, uă deosebire de uă demerlie la chila. Ori ce omu imparțialu va vedea la prima cătare, că diferența, care au rezultat asupra mesoristi, adecă acele 22 demerlii ce s'au căratu la hambariulu d-lui prefectu, era proprietate a mea de care puteam dispune după bunulu meu placu și de care am și despusu,

rugându pe d. prefectu a regula cătrerea acelor popuoșu pe compta mea la Vasluiu, și păstrarea in hambariulu d-selu, așia precum eu nu am locuință și hambaru propriu in acelu orașu. Totu acolo s'au căratu și acele 9 demerlii de care vorbesce vetafulu Ion Maxim, și care era erașu proprietate a mea, fiindu că eu nu remăseseam datoru către comitetu de cătu cu suma de 24 chile și 11 demerlii, era d-nu Vărnavu cumperrase in socotela mea 25 chile. — Așia fiindu mă miru daru de unde d. Anghelufa, ca membru acelu comitetu, ce cunosce împrejurările totu așia de bine ca ori și cine, a avutu trebuință de a afla de la vetafulu seu numarul chilelor cumperrate de la preotulu Onulu și modul trădării acelor popuoșu: mă miru daru, cum d-sea a găsitu de nevoie a publica in onorabilulu diariu ce dirigați, corespondența urmate intre d-sea și vetafulu seu; credu că d-sea a vratu prin aceta publicațiune se insinueze intr'unu modu perfidu ideea, ca d. actualu prefectu de Vasluiu, ar fi capabilu de a sustrage nenorociilor muritoru de forme o sumă de 34 demerlii popuoșu in folosulu seu; și dacă d. Anghelufa a venit a publica asemenea corespondență, este că d-sea judeca capabilu și pe alții ca pe sine insu-și, care picându in mână de a i se încredința averea publică, nu perde ocașie de a se folosi prin ori ce mijloce; de exemplu, d-sea fiindu arondașulu moșiei Bălteni propeietaea a statulu, pe locu a și predatu-o taindu unu insemnatu numeru de copaci in folosulu seu; dovadă la aceta este chiaru legea de urmărire ce i s'a aplicatu pentru a responde valoarea acestu pagube, dupe constatarea făcute de d. sub-prefectu plășei Stemniculu și silvicultorulu competent, și prin urmare d. Anghelufa, ca unulu, ce'i îndestratu de unu asemene caracteru, au avutu și are totu d'ana multe daraveruri cu prefectura; și fiindu că de la unu timpu încode, nuși mai pte face gesturile ca mai nainte, din cauza dreptății și probității d-lui Prefectu, au inceput a ave recursu la machinațiuni perfide pentru a săpa autoritatea și consideratiunea de care se bucură d. prefectu in tre concetățeni sel. Incercare qadar nichă, căel totu acel ce cunoscu împrejurările și personele din acestu județu, au opiniunile lor de multu formate asupra meritulu și onestității fā-căruia, și nu voru fi induse in erore prin machinațiuni atatu de grosiere ca acele întrebunțate de d. Anghelufa; cătu pentru personele străine asupra cărora credu că era menită acea corespondință de a produce ore-cari efectu, se vor găsi purarea omeni onesti și imparțiali de ajunsu, pentru a mărturis publiculu adevărule, și pentru a respinge cu indignațiune ori și ce calomnie s'ar incerca a crede unil cu alții.

Publicitatea, in modul cumu se practică intre noi Români, e unu pericolu intru cătu ea servă la propagarea unei mulțime de neadeveruri, de vinindu astu-feliu unu mijlocu, nu de in formațiuni, ci de calomnie; diu norocire reulu pōrtă in sine ineu-și remediu. N'au de cătuse mărturisescă oamniu onescu cu aceiași sirguințe, cu care unia se încercă de a țintina pe totu ce le e contrariu, pentru ca se se facă lumina asupra lucrurilor și a omenilor. Publiculu pte judeca, și suntemu siguru că judecarea sea va fi dreptă.

Domnule Redactore, dacă cine-va s'ar ocnpa de factele d-lui Anghelufa, spre a le da la lumina precumu și d so se ocupă de administrațiunea districtuntă, de siguru, c'ar trebuși seși părăsescă cu deseavărire toate interesele sèle personale.

In fine, spre a desminți corespondențele susu-numitulu calomniatoru, și spre a nu lăsa pe frații de peste Miltcovu, care nu potu se-lu cunoscă așia de bine, in eroare, de a crede, că con-

respundența urmată intre d-lu și vetafulu seu este făcută din vr'unu simțu de iubire de dreptate, ve rogū, d-le Redactore, ca se deschideți colonele stimabilulu diariu ce dirigați, și se dați publicității respnsulu prezentu, totu cu aceiași facilitate, cu care ași bine-voit a pune la serviciulu d-lui Anghelufa.

Primiți, ve rogū, încredințarea consideratiunei ce ve păstređu.

N. Racoviță.

CONTRACTU.

Pentru comitetulu instituatu pentru ajutoriulu celor in lipsă de o parte, și domnulu Nicu Racoviță de altă parte relativu la cumpărarea și vânđarea a 583 chile, 1 merță și 1 demerlie popuoșu, adică cinc sutu optu-deci și trei chile una merță și una demerlie popuoșu se stipuleđă următoarele.

1. Comitulu a cumpărat de la d-lu Nicu Racoviță de 583 chile, 1 merță, 1 demerlie popuoșu cu prețu de 157 lei, adică una sută cinc-deci și șapte lei cursulu pieții pe chila pe locu la trei puncte, orașulu Vasluiu, comuna Cuhăștii, plasa Stemniculu și Selezna, plasa Miđloculu.

2. Prețulu acestei cantități popuoșu, care se urca in totalu la suma de 91,613 lei cursulu pieții se va responde la preschimbarea contractelor d-lui vândetoriu de către domnulu casieru alu comitetulu, sub luare de recepisă formală.

3. Domnulu vândetoriu este obligatu a incepe imediatu traderea popuoșilor vânduți după disposițiunile d-lui membru și casieru Temistocle Bastache, care va avea de normă a elibera chitanța pentru primirea a ori-ce sumă popuoșu.

4. Popuoșu voru fi de calitate bună ciuruiți, măsură de dode demerlii la merță scaturate și rase, și celu din urmă.

5. Domnulu Racoviță este obligatu că in totu timpul se fā preparatu a avea popuoșu necesaru, căci la ocașu contraru comitetulu va fi in dreptu a cumpăra cu ori-ce prețu pe conta d-selu acelu popuoșu fără aī rămăne dreptulu a face vr'ua pretențiune; dreptu care s'a făcutu doue uniforme contracte, și s'au preschimbatu între ambele părți contractante.

Facutu la 9 Maiu 1867, in Vasluiu.

Prefectu semnatu Dj. Domici, T. Bastache. Papafil, Ștefan Anghelufa, A. Velisar, Deputatu G. Vărnavu, Deputatu N. Lupășcu și Cr. Racoviță.

ROMANIA

Sub-Prefectura plășei Stemniculu.

Copia presentă fiindu întocmat cu originalulu contractu pe temelulu cerei făcută de d. Nicu Racoviță, se legalisăđă.

Sub-Prefectu D. A. Rușcanu.

(L. S.)

No. 3,924. Oct. 7. 1867.

LA MAGASINULU

BELGASOGLU SI SOCEC

ȘTRADA LIPSCANII, HANULU SERBANU-VODA No. 18.

Se află de vândare singurul Tablou, ce a esitu acum de suptu tiparu pentru calcularea Leiloru vechi in lei nuoi, ce sunt a se pune in circulațiune de la 1-iu Ianuariu 1867. Acestu Tablou este forte trebuinciosu fā-căru locuitoru, și mai cu semă domnitoru comercianți din țera. Elu contine toate monedele străine cari circula in țera, precumu: Live sterling, lire Otomane, imperialu Rusesci, galbeni Austraci, ecosari Otomani, ruble de argintu, svanzii Austraci, svanzii, Rușesci 20 copeice, etc., etc., Incipendu calcularea fā-cărei monede, in lei noi, de la 1000 pină la unu singuru Prețulu unu tablou este numai de 40 parale.

NB. Domni ce voru cumpăra 25 seu 50 Tablouri voru ave unu rebatu de 20 la sută, cel ce voru lua de la 100 in susu voru ave unu rebatu de 30 la sută. Domni de prim districtu ce voru voi a avea acestu tablou se voru adresa d'adrețulu la librărie seu la tipografia C. A. Rosetti.

1) Acestu cuvntu este făr'ndoiālă împrumutatu din obiceiurile venetului, și mai cu semă din venătorea volvei fox hunting. Whippers in-ii suntu a-cel-a cari aciași și disciplinază pe copoi. Whips-ulu esercitază in parlamentu funcțiun mai nalte, insă mai la urma d'aceia-și natură. Ei suntu bicuulu, aculu care stănulează ardorea ambelor părți și cari reguleză manoperile.

